

MİLLİ PARKLAR KANUNU⁽¹⁾

Kanun Numarası : 2873
Kabul Tarihi : 9/8/1983
Yayımlandığı R.Gazete : Tarih : 11/8/1983 Sayı : 18132
Yayımlandığı Düstur : Tertip : 5 Cilt : 22 Sayfa : 508

BİRİNCİ BÖLÜM*Amaç ve Tanımlar**Amaç:*

Madde 1 – Bu Kanunun amacı, yurdumuzdaki milli ve milletlerarası düzeyde değerlere sahip milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanlarının seçilip belirlenmesine, özellik ve karakterleri bozulmadan korunmasına, geliştirilmesine ve yönetilmesine ilişkin esasları düzenlemektir.

Tanımlar:

Madde 2 – Bu Kanunda yer alan;

- a) Milli park; bilimsel ve estetik bakımından, milli ve milletlerarası ender bulunan tabii ve kültürel kaynak değerleri ile koruma, dinlenme ve turizm alanlarına sahip tabiat parçalarını.
 - b) Tabiat parkları; bitki örtüsü ve yaban hayatı özelliğine sahip, manzara bütünlüğü içinde halkın dinlenme ve eğlenmesine uygun tabiat parçalarını,
 - c) Tabiat anıtı; tabiat ve tabiat olaylarının meydana getirdiği özelliklere ve bilimsel değere sahip ve milli park esasları dahilinde korunan tabiat parçalarını,
 - d) Tabiatı koruma alanı; bilim ve eğitim bakımından önem taşıyan nadir, tehlikeye maruz veya kaybolmaya yüz tutmuş ekosistemler, türler ve tabii olayların meydana getirdiği seçkin örnekleri ihtiva eden ve mutlak korunması gerekli olup sadece bilim ve eğitim amaçlarıyla kullanılmak üzere ayrılmış tabiat parçalarını,
- İfade eder.

İKİNCİ BÖLÜM*Belirleme, Planlama ve Kamulaştırma*

Milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanlarının belirlenmesi:

Madde 3 –(Değişik: 8/8/2011-KHK-648/ 33 md.)

Orman ve Su İşleri Bakanlığınca millî park karakterine sahip olduğu tespit edilen alanlar, Millî Savunma Bakanlığının olumlu görüşü, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve Kültür ve Turizm Bakanlığı ile diğer ilgili bakanlıkların görüşü de alınarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile millî park olarak belirlenir.

Orman ve orman rejimine tabi yerlerde tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanları Orman ve Su İşleri Bakanının onayı ile belirlenir.

Orman ve orman rejimi dışında kalan yerlerde tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanı belirlenmesine veya Orman ve Su İşleri Bakanlığınca belirlenmiş olanların işlemlerinin tamamlanması için gerekli yerlerin orman rejimine alınmasına ilgili bakanlıkların görüşü alınarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca karar verilir ve bu alanlar Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca tescil edilir.

(1) 8/8/2011 tarihli ve 648 sayılı KHK'nın 35 inci maddesi ile bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci ve üçüncü fıkralarında, 5 inci maddesinin birinci fıkrasında, 7 nci maddesinin birinci fıkrasında, 8 inci maddesinin birinci fıkrasında, 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında, 11 inci maddesinin ikinci fıkrasında, 12 nci maddesinin birinci fıkrasında, 13 üncü maddesinin ikinci fıkrasında, 15 inci maddesinin ikinci fıkrasında ve 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "Tarım ve Orman Bakanlığınca" ibareleri "Orman ve Su İşleri Bakanlığınca" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

İşletme⁽¹⁾

Madde 4 – Bu Kanun hükümlerine göre milli park olarak belirlenen yerlerin özellik ve nitelikleri gözönünde tutularak, koruma ve kullanma amaçlarını gerçekleştirmek üzere, kuruluş, geliştirme ve işletilmelerini kapsayan gelişme planı, ilgili bakanlıkların olumlu görüşleri ve gerektiğinde fiili katkılarıyla, Orman ve Su İşleri Bakanlığınca hazırlanır ve yürürlüğe konur.

Gelişme planı uyarınca iskan ve yapılaşmaya konu olacak yerler için, imar mevzuatına göre imar uygulama planları, milli park gelişme planı hüküm ve kararlarına uygun olarak hazırlanır veya hazırlattırılarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığının onayı ile yürürlüğe konulur.⁽²⁾

Üçüncü madde hükümleri uyarınca tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanı olarak belirlenen yerler için gerekli projeler, Kültür ve Turizm Bakanlığının görüşü alınarak Orman ve Su İşleri Bakanlığınca hazırlanır ve yürürlüğe konur.⁽³⁾

Bu Kanun kapsamına giren yerlerdeki turizm bölge, alan ve merkezlerinde, turizm yatırımlarına ilişkin plan kararları Çevre ve Şehircilik ile Orman ve Su İşleri Bakanlıklarının görüşü alınarak sonuçlandırılır.⁽⁴⁾

Kamulaştırma:

Madde 5 – Milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanı sınırları içinde kalan yerlerdeki gerçek ve tüzelkişilere ait taşınmaz mallar ile her türlü tesisler, onaylı uygulama imar planına göre hazırlanacak projelerin gerçekleşmesi için, gerekli görüldüğünde, 6830 sayılı İstimlak Kanunu hükümlerine göre, Orman ve Su İşleri Bakanlığınca kamulaştırılır.⁽⁵⁾

Taşınmazların tahsisi:

Madde 6 – Milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanı içinde kalıp da, bu Kanunun uygulanması için gerekli olanlardan;

- a) Hazineye ait taşınmaz mallar, Orman ve Su İşleri Bakanlığının talebi üzerine⁽⁶⁾,
- b) Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerler, resen Hazine adına tescilini takiben,
- c) Yukarıdaki (a) ve (b) bentlerinde belirlenenler dışında, kamu idareleri ile kamu kurum ve kuruluşlarına ait taşınmaz mallar ve irtifak hakları, 6830 sayılı İstimlak Kanununun 30 uncu maddesi uyarınca, belirlenecek bedelin ödenmesi şartıyla,
- d) **(Mülga: 21/2/2001 - 4629/1 md.)**

Tahsis edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İzin İşleri

Kamu kurum ve kuruluşlarına verilecek izinler:

Madde 7 – Milli park veya tabiat parklarında, planlarına uygun olması şartıyla, kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılacak her türlü plan, proje ve yatırımlara Orman ve Su İşleri Bakanlığınca izin verilebilir ve uygulamalar bu Kanun hükümlerine göre denetlenir.

(1) Bu madde başlığı "Planlama" iken, 8/8/2011 tarihli ve 648 sayılı KHK'nın 34 üncü maddesi ile metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

(2) 8/8/2011 tarihli ve 648 sayılı KHK'nın 34 üncü maddesi ile bu fıkrada yer alan "İmar ve İskan Bakanlığının" ibaresi "Çevre ve Şehircilik Bakanlığının" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(3) 8/8/2011 tarihli ve 648 sayılı KHK'nın 34 üncü maddesi ile bu fıkrada yer alan "planlar" ibaresi "projeler" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(4) 8/8/2011 tarihli ve 648 sayılı KHK'nın 34 üncü maddesi ile bu fıkrada yer alan "Tarım ve Orman Bakanlığının" ibaresi "Çevre ve Şehircilik ile Orman ve Su İşleri Bakanlıklarının" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(5) 8/8/2011 tarihli ve 648 sayılı KHK'nın 36 ncı maddesi ile bu fıkrada yer alan "hazırlanacak planın" ibaresi "onaylı uygulama imar planına göre hazırlanacak projelerin" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(6) 8/8/2011 tarihli ve 648 sayılı KHK'nın 37 nci maddesi ile bu bentte yer alan "Tarım ve Orman Bakanlığının" ibaresi "Orman ve Su İşleri Bakanlığının" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Ancak; bu Kanun kapsamına giren yerlerde tarihi ve arkeolojik sahalarda kazı, restorasyon ve bilimsel araştırmalar Kùltür ve Turizm Bakanlığının iznine tabidir.

Gerçek ve özel hukuk tüzeltkişilerine verilecek izinler:

Madde 8 – Turizm bölge, alan ve merkezleri dışında kalan milli parklar ve tabiat parklarında kamu yararı olmak şartıyla ve plan dahilinde, turistik amaçlı bina ve tesisler yapmak üzere gerçek ve özel hukuk tüzeltkişileri lehine Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Orman ve Su İşleri Bakanlığınca izin verilebilir. Bu izin üzerine gerçek ve özel hukuk tüzeltkişileri lehine tesis edilecek intifa hakkı süresi kırkdokuz yılı geçemez. Bu süre sonunda bütün tesisler eksiksiz olarak Hazineye devredilir. Ancak, işletmesinin başarılı olduğu Kùltür ve Turizm Bakanlığınca belirlenen hak sahiplerinin intifa hakkı, Orman ve Su İşleri Bakanlığınca tesisin rayiç değeri üzerinden belirlenecek bedelle doksandokuz seneye kadar uzatılabilir. Bu durumda Hazineye devir işlemi bu uzatma sonunda yapılır. Milli park ve tabiat parklarının gelişme planları kesinleşmeden bu Kanunda sözü edilen izin verilemez.

Hakların devri:

Madde 9 – Orman ve Su İşleri Bakanlığınca kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve özel hukuk tüzeltkişileri lehine tesis olunan intifa hakları ve bu haklara dayanılarak yapılan ve yapılmakta olan tesislerin üçüncü şahıslara devri, Orman ve Su İşleri Bakanlığının muvafakatına bağlıdır. ⁽¹⁾

İzin verilmeyecek yerler:

Madde 10 – Tabiat anıtları ve tabiatı koruma alanlarında 2863 sayılı Kùltür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun ilgili hükümleri saklı kalmak kaydıyla kullanma izni verilemez veya irtifak hakkı tesis edilemez.

Petrol ve madenlerin aranması ve işletilmesi için izin verilmesi:

Madde 11 – Bu Kanun kapsamına giren yerlerde maden ve petrol kanunları gereğince araştırma ve işletme ruhsatnamesi veya imtiyazı, 2863 sayılı Kùltür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun ilgili hükümleri saklı kalmak kaydıyla Bakanlar Kurulu kararı ile verilebilir.

Araştırma ve işletme faaliyetlerinde bu yerlerin korunması amacıyla riayet edilecek hususlar Orman ve Su İşleri Bakanlığınca belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Görevler

Yapı ve tesisler:

Madde 12 – Bu Kanunun 7 nci ve 8 inci madde hükümleri saklı kalmak kaydıyla, milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları ve tabiatı koruma alanlarındaki planların gerektirdiği her türlü hizmet ve faaliyetler ile koruma, yönetim, işletme, tanıtım, sportif, eğlenme ve dinlenme hizmetleri için gerekli her türlü altyapı, üstyapı ve diğer tesisler Orman ve Su İşleri Bakanlığınca yapılır veya yaptırılır, yönetilir veya işletilir.

Kaynakların geliştirilmesi:

Madde 13 – Bu Kanun kapsamına giren yerlerdeki ormanlarda, makilik ve fundalıklarda ve diğer arazi kullanma şekillerinde, koruma ve çok taraflı kullanımı esas tutan orman amenajman planlarına dayanılarak, tabiat varlıklarının korunmasını, geliştirilmesini ve devamlılığını sağlayacak teknik faaliyetler yapılır.

(1) 8/8/2011 tarihli ve 648 sayılı KHK'nın 37 nci maddesi ile bu fıkrada yer alan "Tarım ve Orman Bakanlığının" ibaresi "Orman ve Su İşleri Bakanlığının" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Tabii çevre ve ekosistemlerin korunması ve iyileştirilmesi yönünden teknik ve bilimsel gereklere göre, Orman ve Su İşleri Bakanlığınca düzenlenecek rapora dayanılarak hazırlanacak özel amenajman planları uyarınca belirli yerlerde ve belirli sürelerde üretim, avlanma ve otlatma faaliyetlerine izin verilebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Koruma

Yasaklanan faaliyetler:

Madde 14 – Bu Kanun kapsamına giren yerlerde;

a) Tabii ve ekolojik denge ve tabii ekosistem değeri bozulamaz,

b) *Yaban hayatı tahrip edilemez,*

c) Bu sahaların özelliklerinin kaybolmasına veya değiştirilmesine sebep olan veya olabilecek her türlü müdahaleler ile toprak, su ve hava kirlenmesi ve benzeri çevre sorunları yaratacak iş ve işlemler yapılamaz,

d) Tabii dengeyi bozacak her türlü orman ürünleri üretimi, avlanma ve otlatma yapılamaz,

e) Onaylanmış planlarda belirtilen yapı ve tesisler ve Genelkurmay Başkanlığınca ihtiyaç duyulacak savunma sistemi için gerekli tesisler dışında kamu yararı açısından vazgeçilmez ve kesin bir zorunluluk bulunmadıkça her ne suretle olursa olsun hiçbir yapı ve tesis kurulamaz ve işletilemez veya bu alanlarda var olan yerleşim sahaları dışında iskan yapılamaz.

Tescil yasağı:

Madde 15 – Bu Kanun kapsamına giren yerlerdeki kamu idareleri, kamu kurum ve kuruluşları ve Hazineye ait taşınmaz mallar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerdeki mevcut açıklıkların ve var olan ağaçların, bitki örtüsünün yanması, her ne sebeple olursa olsun kesilmesi, sökülmesi, boğulması, budanması sonunda oluşacak açıklıkların ve arazinin çeşitli şekillerde düzeltilmesi suretiyle elde edilecek sahaların işgali, kullanılması, bu yerlere her türlü yapı ve tesis yapılması, bu yapı ve tesislerin tapuya tescili yasaktır.

Bu gibi yapı ve tesislere hiçbir kayıt ve şart aranmadan doğrudan doğruya Orman ve Su İşleri Bakanlığınca el konulur.

Koruma görevlileri ve alan kılavuzları:⁽¹⁾

Madde 16 – Bu Kanun kapsamına giren alanlarda; koruma hizmetleri ve suçların takibi 6831 sayılı Orman Kanununun beşinci fasıl dördüncü bölümünde yer alan suçların takibi ile ilgili hükümlere istinaden; orman muhafaza memurlarınca sağlanır.

(Ek fıkra: 3/7/2005-5400/1 md.) Bu Kanun kapsamına giren alanların kaynak değerlerinin korunarak kullanılmasına imkân sağlamak amacıyla uzun devreli gelişim planlarına uygun olarak yapılan ziyaretçi yönetim plânlarının etkin bir şekilde uygulanması ve korunan alanlara gelen ziyaretçilerin doğru bilgilendirilmesi bakımından ve korunan alan yönetiminden olumsuz etkilenen yöre insanının kayıplarının en aza indirilmesine imkân sağlanmak üzere, korunan alan sınırları dâhilinde ve yakın çevresinde yaşayan yöre insanının alan kılavuzu olarak yetiştirilmeleri konusunda Orman ve Su İşleri Bakanlığı ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içerisinde gerekli çalışmaları yapar.⁽²⁾

(Ek fıkra: 3/7/2005-5400/1 md.) Eğitime alınacak alan kılavuzu adaylarının seçimi, eğitimleri, eğitim sonunda başarılı olanların görevlendirilmeleri ve çalışmalarına ilişkin esas ve usûller Çevre ve Orman Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

ALTINCI BÖLÜM

Fon teşkili:

Madde 17 – (Mülga: 21/2/2001 - 4629/1 md.)

Fon gelirleri:

Madde 18 – (Mülga: 21/2/2001 - 4629/1 md.)

(1) Bu madde başlığı "Koruma görevlileri:" iken, 3/7/2005 tarihli ve 5400 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

(2) 8/8/2011 tarihli ve 648 sayılı KHK'nın 38 inci maddesi ile bu fıkrada yer "Çevre ve Orman Bakanlığı" ibaresi "Orman ve Su İşleri Bakanlığı" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Fonun kullanılması:

Madde 19 – (Mülga: 21/2/2001 - 4629/1 md.)

YEDİNCİ BÖLÜM

Cezalar

Madde 20 – 6831 sayılı Orman Kanunu ile 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu ve 1380 sayılı Su ürünleri Kanununda yasaklanan fiillerin bu Kanunun uygulandığı yerlerde işlenmesi halinde, cezalar bir misli artırılarak hükmolunur. ⁽¹⁾

Madde 21 – (Değişik: 23/1/2008-5728/420 md.)

Bu Kanunda yazılı yasaklamalara ve mecburiyetlere aykırı hareket edenler hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, altı aya kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunur.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

Yönetmelikler:

Madde 22 – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde;

a) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin şekil ve esasları, görev, yetki ve sorumlulukları belirleyen yönetmelik Çevre ve Şehircilik ve Kültür ve Turizm bakanlıklarının görüşleri alınarak Orman ve Su İşleri Bakanlığınca⁽²⁾,

b) **(Mülga: 21/2/2001 - 4629/1 md.)**

Çıkarılır.

Bu yönetmelikler Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulur.

Uygulanmayan ve kaldırılan hükümler:

Madde 23 – Bu Kanunun uygulandığı yerlerde, 6831 sayılı Orman Kanununun ek 3 üncü maddesinin (A) fıkrasının (c) bendi hükmü uygulanmaz.

20/3/1950 tarihli ve 5614 sayılı Abant Gölü Çevresinin Bolu Özel İdaresine Temlikine Dair Kanun yürürlükten kaldırılmıştır. Abant gölü çevresi Devlet ormanı olarak 6831 sayılı Orman Kanunu hükümlerine göre yönetilir ve işletilir. Ancak bu yerlerde mevcut yapı ve tesisler üzerinde Bolu Özel İdaresi ile diğer gerçek ve tüzelkişilerin kazanılmış hakları saklıdır.

Geçici Madde 1 – (2873 sayılı Kanunun kendi numarasız geçici maddesi olup teselsül için numaralandırılmıştır.)

Bu Kanun kapsamına giren yerlerde evvelce verilmiş kullanma izni, intifa ve irtifak hakları, geçerlilik süresi bitimine kadar sahibi tarafından kullanılmak üzere bu Kanun hükümlerine göre yeniden düzenlenir.

Yürürlük:

Madde 24 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme:

Madde 25 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(1) 23/1/2008 tarihli ve 5728 sayılı Kanunun 419 uncu maddesiyle; bu maddede yer alan ““3167” ibaresi “4915” şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(2) 8/8/2011 tarihli ve 648 sayılı KHK'nın 39 uncu maddesi ile bu bentte yer alan “İmar ve İskan” ibaresi “Çevre ve Şehircilik” şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

**2873 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN
YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ GÖSTERİR LİSTE**

Değiştiren Kanun No.	2873 sayılı Kanunun değişen maddeleri	Yürürlüğe giriş tarihi
4629	—	1/1/2002 tarihinden geçerli olmak üzere 3/3/2001 tarihinde
5177	3	5/6/2004
5400	16	15/7/2005
5728	20, 21	8/2/2008
KHK/648	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 15, 16, 22	17/8/2011